

**Zjišťování potřebnosti sociálních služeb v rámci správního obvodu
statutárního města Olomouc (dotazníkové šetření)**

**Zpracoval: odbor sociálních věcí Magistrátu města Olomouce
Zpracovatel: Ing. Dagmar Prachniarová**

Olomouc, červen 2019

Obsah

Úvod.....	3
Sociální služby na obcích	3
Potřeba sociálních služeb v obcích	4
Rozvojové plány v oblasti sociálních služeb	5
Účast na financování sociálních služeb	6
Řešení sociálních problémů na obcích.....	13
Zájem obcí o proces komunitního plánování sociálních služeb	16
Závěr	18

Úvod

Dotazníkové šetření s názvem „Zjišťování potřebnosti sociálních služeb v rámci správního obvodu statutárního města Olomouc“ bylo realizováno odborem sociálních věcí Magistrátu města Olomouce v březnu 2019 a jeho výstup je jedním z podkladů pro tvorbu 5. komunitního plánu sociálních služeb Olomoucka na období let 2020 – 2022. Současně budou výstupy předány i Krajskému úřadu Olomouckého kraje. Tímto výzkumem statutární město Olomouc navazuje na obdobný výzkum provedený v roce 2015 a 2013.

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno všech 45 obcí v rámci správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (dále jen OÚ ORP) Olomouc. Území OÚ ORP Olomouc tvoří obce: Bělkovice-Lašťany, Blatec, Bohuňovice, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Daskabát, Dolany, Doloplazy, Drahanovice, Dub nad Moravou, Grygov, Hlubočky, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Charváty, Kozlov, Kožušany-Tážaly, Krčmaň, Křelov-Břuchotín, Libavá, Liboš, Loučany, Luběnice, Lutín, Majetín, Mrsklesy, Náměšť na Hané, Olomouc, Přáslavice, Příkazy, Samotišky, Skrbeň, Slatinice, Suchonice, Svěsedlice, Štěpánov, Těšetice, Tověř, Tršice, Ústín, Velká Bystřice, Velký Týnec, Velký Újezd, Věrovany. Vyplněný dotazník se vrátil zpět od všech těchto obcí, návratnost je tedy 100%.

V dotazníkovém šetření je identifikován a vyhodnocen současný stav sociálních služeb v jednotlivých obcích. Dále je identifikován a vyhodnocen pohled obcí na potřebnost zastoupení sociálních služeb v daných lokalitách, podílení se obcí na podpoře sociálních služeb a zájem obcí o účast v oblasti plánování sociálních služeb ve spolupráci s městem Olomouc.

Sociální služby na obcích

Na otázku, zda na území dané obce má nějaká registrovaná sociální služba pobočku či sídlo, celkem 6 obcí odpovědělo, že ano. Jedná se o tato zařízení/služby: Domov Hrubá Voda, p.o., Dům seniorů FRANTIŠEK Náměšť na Hané, p.o., Dům pokojného stáří Sv. Anny Velká Bystřice, Charita Olomouc s pobočkou v Těšeticích, Tršicích, Velké Bystřici a Věrovanech.

Dále nás zajímalo, zda v obcích působí externí poskytovatelé sociálních služeb, kteří zajišťují terénní sociální služby. Z výsledků výzkumu vyplývá, že externí poskytovatelé sociálních služeb zajíždějí do 37 obcí (82 %) a v 8 (18%) obcích terénní sociální služby zajišťovány nejsou. Stejně jako v dotazníkovém šetření z roku 2015, i letos se potvrzuje, že nejčastějším externím poskytovatelem sociálních služeb je Charita Olomouc, kterou uvedlo hned 25 obcí. Následuje POMADOL s.r.o. a Charita Šternberk. Výčet poskytovatelů sociálních služeb, ani počet obcí, kam externí poskytovatelé sociálních služeb zajíždí, nemusí být konečný. Jak bylo i při telefonických rozhovorech se starostkami/starosty potvrzeno, občané obce navazují spolupráci s externími poskytovateli služeb bez vědomí obecního úřadu. O tom, že nějakou externí službu občané obce využívají se starostky/starostové dozvědí většinou náhodně.

Tabulka 1: Externí poskytovatelé sociálních služeb

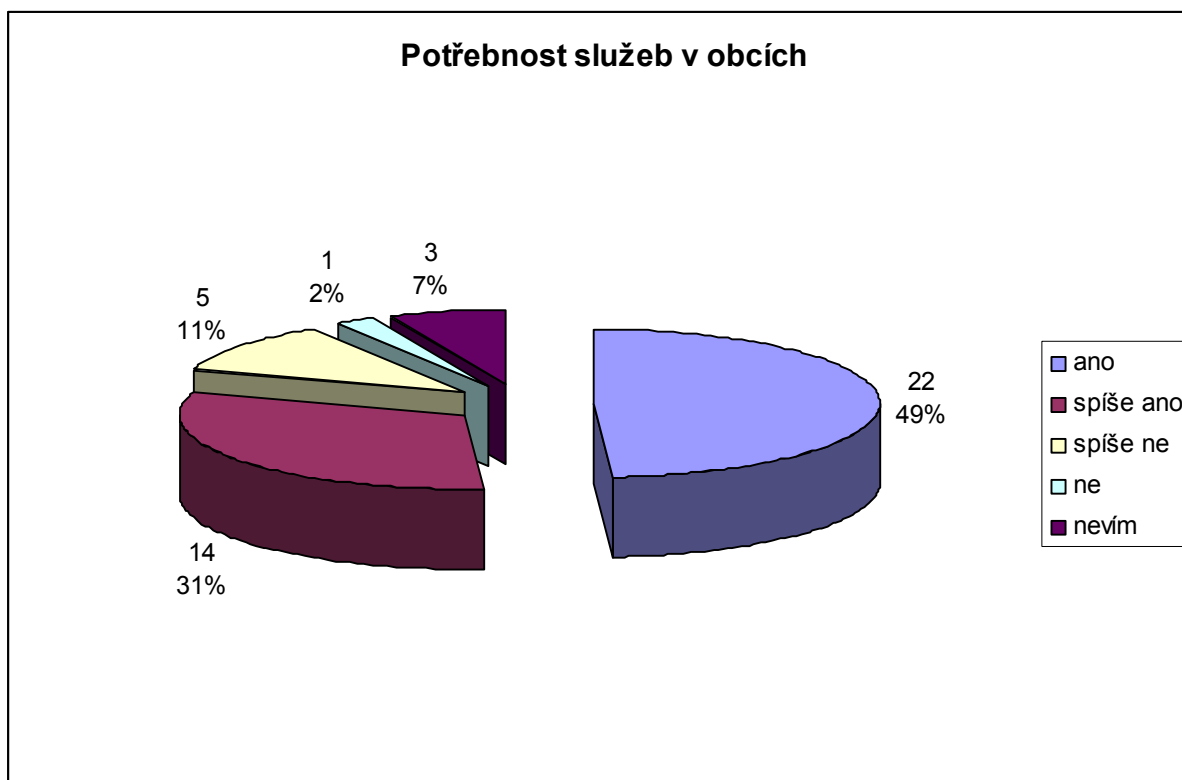
	Poskytovatel sociální služby	Počet obcí využívající službu
1	Charita Olomouc	25
2	POMADOL s.r.o.	10

3	Charita Šternberk	7
4	Sociální služby pro seniory Olomouc, p.o.	4
5	Charita Přerov	3
6	Středisko rané péče SPRP Olomouc	3
7	Jdeme Autistům Naproti z.s.	2
8	JITRO Olomouc, o.p.s. (ranní svoz do stacionáře)	1
9	OS AMANS z.s.	1
10	BOHEMIE ODP s.r.o.	1
11	Maltéžská pomoc, o.p.s.	1

Potřebnost sociálních služeb v obcích

Na otázku, zda je poskytování sociálních služeb v obci potřebné, celkem 22 obcí odpovědělo, že ano. Spíše ano uvedlo 14 obcí, spíše ne 5 obcí, jak ukazuje graf níže.

Graf 1: Potřebnost služeb v obcích

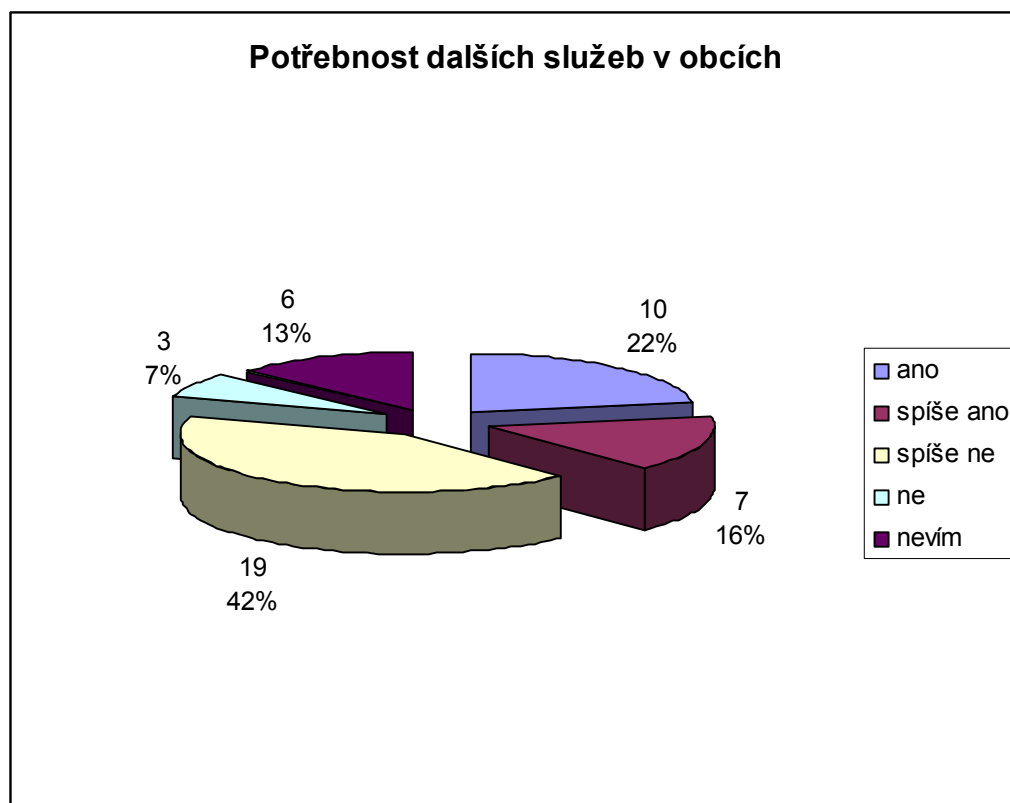
Obce v komentářích poukazyvaly především na vysoký průměrný věk jejich obyvatel, který neustále narůstá. Tento trend potvrzuje i Demografická analýza správního obvodu ORP Olomouc (ACCENDO, 2019), která hovoří o tom, že podíl osob ve věku 55 a více v obcích ve správním obvodu ORP Olomouc vzrostl od roku 2008 za 10 let z 30 % na 32 %, podíl osob ve věku 65 let a více pak z 16 % na 20 %. Za dalších 10 let je očekáván další 2 % nárůst u obou těchto věkových kohort, obyvatel věku 55 let a více tedy bude 34 % a obyvatel ve věku 65 let a více 22 %.

Mezi dalšími důvody, proč je poskytování služeb v obci potřebné, zaznívalo dále např. i to, že obyvatelé vysokého věku zůstávají osamělí z důvodu např. úmrtí partnera, absence rodiny,

jsou často nesoběstační a nedovedou se sami o sebe postarat. Bylo by jim tedy třeba pomoci se základní hygienou, s nákupy, doprovodem k lékaři, úklidem, dovozem obědů a dalšími každodenními činnostmi, které zaručují seniorům zachování lidské důstojnosti a ctí individuální potřeby.

Na otázku, zda jsou v obci potřebné další sociální služby, celkem 19 odpovědělo, že ne, ano odpovědělo 10 obcí, spíše ano 7.

Graf 2: Potřebnost dalších služeb na obcích

Pokud obce uvedly, že je v jejich obci zapotřebí nějaká další služba, nejčastěji uváděly potřebu pečovatelské služby pro seniory, domácí zdravotní a hospicovou péči, sociální poradenství pro všechny cílové skupiny, dluhové poradenství, možnost umístit seniora a občany se zdravotním postižením do vhodného pobytového zařízení. Celkem tři obce uvedly, že by uvítaly domov pro seniory, jedna obec domov pro osoby se zdravotním postižením, dále se objevila potřeba nízkoprahového zařízení pro děti mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a péče o matky samoživitelky.

Rozvojové plány v oblasti sociálních služeb

Obcí jsme se dotazovali, zda obec či poskytovatel sociálních služeb v obci plánuje vznik nové sociální služby, rozšíření či snížení kapacity stávající služby nebo ukončení poskytované služby, a to v letech 2021-2023. Z obecního úřadu v Majetíně uvedli, že mají připravený projekt na komunitní centrum a pokud vše dobře dopadne, zahájení činnosti by mělo být od roku 2020. Rádi by zde poskytli prostor pro činnost např. organizace Společnost Podané ruce, o.p.s., která by zde mohla zajišťovat odborné sociální poradenství a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Služby by mohly využívat i okolní obce. Komunitní centrum se buduje i v obci

Ústín, ve kterém by byly poskytovány služby pro seniory a občany obce, ale také např. by zde měla působit organizace Jdeme Autistům Naproti z.s. Dále by zde mělo vzniknout 8 sociálních bytů, které by měly sloužit zejména mladým lidem, kteří opouštějí dětský domov, příp. klientkám azylového domu pro ženy v Olomouci. Z obce Štěpánov uvedli, že plánují vytvořit Centrum pro seniory. Zatím je to jen vize v Rozvojovém plánu obce na roky 2018-2022, jednalo by se o malometrážní byty pro 30-70 obyvatel. I v obci Tršice plánují vybudování sociálních bytů s celkem 8 bytovými jednotkami, a to do roku 2021. V případě získání dotace by polyfunkční budova mohla vzniknout i v obci Bělkovice-Lašťany. Obec by zde ráda měla i nějakou sociální službu zaměřenou na prevenci či informování obyvatel, na pomoc lidem bez domova, popř. sociálně slabé, jako příklad uvedli Společnost Podané ruce o.p.s., která by mohla služby zajistit.

Viz výše jsme uvedli informaci o budování nových bytových jednotek na některých obcích. Na doplnění tak můžeme přidat i informace o bytech zvláštního určení na obcích. Obec Lutín disponuje 25 byty, jedná se o byty 1+0 pro seniory. Obec Hlubočky má 24 bytů, obec Práslavice 4 bezbariérové byty, obec Mrsklesy 10 bezbariérových bytů určených převážně pro seniory, obec Dolany disponuje 20 byty 1+kk pro seniory (dále má tzv. startovací byty pro mladé 1+kk v počtu 5), obec Hněvotín má 18 bytů (4x 1+2, 12x 1+1, 1+kk, 2+kk) a obec Majetín 15 bytů. Ve Štěpánově pak mají dům seniorů s 15 byty a službu v obci, kterou zajišťuje místní podnikatelka „Vaše pečovatelka“. V tomto domě je 5 bezbariérových bytů, další bezbariérové byty vznikly v nově postaveném bytovém domě. Zde je 14 bezbariérových bytů. Nejde o byty sociální ani jinak vyčleněné, jedná se pouze o nájemní byty bez regulovaného nájemného (tržní).

Účast na financování sociálních služeb

Další otázka zjišťovala, zda a jak se obec podílí na podpoře sociálních služeb. Finančně se v roce 2018 na podpoře sociálních služeb podílelo 30 obcí z 45 (67 %), v roce 2017 to bylo 32 obcí. Některé obce uváděly, že poskytují např. zvýhodněný pronájem pro sociální služby, které v obci působí, dále nabízí prostory zdarma či zvýhodněný pronájem pro činnost místního klubu pro seniory či rodinného centra apod. Jiné obce zase zajišťují dovoz obědů, nebo dokonce finančně přispívají svým seniorům na obědy (např. Velký Týnec přispívá 5 Kč/oběd, obec Věrovany 20 Kč/oběd, dle potřeby obec dává i finanční příspěvek na potřeby pro postižené děti). Městys Velký Újezd pak poskytuje příspěvky např. na zdravotní pomůcky a léky, Městys Dub nad Moravou jednorázový finanční příspěvek ve výši 3 tis. Kč pro dítě se zdravotním postižením. Úplně výjimečně pak obce přispívají na sociální služby formou individuálních příspěvků pro konkrétního občana obce. Kladně se vyjádřila obec Štěpánov, Horka nad Moravou (přispívají pro občany využívající služeb Hospice na Svatém Kopečku, Střediska rané péče SPRP Olomouc, Charity Olomouc, Jdeme Autistům Naproti z.s., Jitro Olomouc o.p.s., Klíč – centrum sociálních služeb, p.o.) a Městys Náměšť na Hané (finanční příspěvek pro občany využívající služeb Hospice na Svatém Kopečku a služeb DC 90 o.p.s.).

Pokud se obce na podpoře sociálních služeb podílí finančně, tak z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že nejčastěji byl podpořen Hospic na Svatém Kopečku, Charita Olomouc a Charita Šternberk. Kolik obcí v roce 2017 a 2018 podpořilo kterou službu ukazuje tabulka níže.

Tabulka 2: Podpora sociálních služeb

Název služby	Poskytovatel	Druh služby	2017	2018
Hospic na Svatém Kopečku	Hospic na Svatém Kopečku	Odlehčovací služby (§ 44)	17	16
Domov pro seniory	Sociální služby města Přerova, p.o.	Domovy pro seniory (§ 49)	1	2
Linka bezpečí	Linka bezpečí, z.s.	Telefonická krizová pomoc (§ 55)	2	3
Domov pro seniory	Centrum Dominika Kokory, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	2	2
Nejste sami - odlehčovací služba	Nejste sami – mobilní hospic, z.ú.	Odlehčovací služby (§ 44)	3	7
Charitní pečovatelská služba	Charita Šternberk	Pečovatelská služba (§ 40)	7	8
Klíč - centrum sociálních služeb, chráněné bydlení Domov	Klíč - centrum sociálních služeb, příspěvková organizace	Chráněné bydlení (§ 51)	3	3
Charitní pečovatelská služba	Charita Olomouc	Pečovatelská služba (§ 40)	18	15
JITRO Olomouc, o.p.s.	JITRO Olomouc, o.p.s.	Denní stacionáře (§ 46)	4	4
Domov pro seniory Červenka, příspěvková organizace	Domov pro seniory Červenka, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	2	2
Pečovatelská služba	POMADOL s.r.o.	Pečovatelská služba (§ 40)	1	0
Domovy se zvláštním režimem	Domov se zvláštním režimem Bílsko, o.p.s.	Domovy se zvláštním režimem (§ 50)	2	0
Pečovatelská služba	Sociální služby pro seniory Olomouc, příspěvková organizace	Pečovatelská služba (§ 40)	5	5
Raná péče	Jdeme Autistům Naproti z.s.	Raná péče (§ 54)	2	2
Domovy pro seniory	Domov Hrubá Voda, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	1	1
Denní stacionář DC 90	DC 90 o.p.s.	Denní stacionáře (§ 46)	4	4
Domov pro seniory Tovačov	Domov pro seniory Tovačov, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	3	2
raná péče	Středisko rané péče SPRP Olomouc	Raná péče (§ 54)	1	2
Domov pro seniory	Domov pro seniory Jesenec, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	1	1
Domovy pro seniory	Senior domy Pohoda Český Těšín a.s.	Domovy pro seniory (§ 49)	1	1
Domovy pro seniory	Dům seniorů František Náměšť na Hané, p.o.	Domovy pro seniory (§ 49)	1	0

Pokud se podíváme na financování sociálních služeb ze strany obcí podrobněji, uvidíme, že jak v roce 2017, tak v roce 2018 nejvíce finančních prostředků obdržely tyto služby: Charitní pečovatelská služba Charity Olomouc, odlehčovací služby Hospice na Svatém Kopečku a pečovatelská služba organizace Sociální služby pro seniory Olomouc, p.o. Tomu odpovídá i financování podle druhu sociálních služeb. Nejvíce finančních prostředků putuje na zajištění pečovatelské služby, kde jsou podporovány organizace jako Charita Olomouc, Sociální služby pro seniory Olomouc, p.o., Charita Šternberk a v roce 2017 ještě i POMADOL s.r.o. Na pomyslném druhém místě co do objemu finančních prostředků na jednotlivé druhy sociálních služeb jsou odlehčovací služby, kde jsou podporovány Hospic na Svatém Kopečku a Nejste sami – mobilní hospic, z.ú. Třetí největší část finančních prostředků pak směřuje na sociální službu domovy pro seniory. Zde šlo nejvíce finančních prostředků (shodně jak v roce 2017, tak v roce 2018) na Domov pro seniory Tovačov, p.o., Centrum Dominika Kokory, p.o. a na Domov Hrubá Voda, p.o.

Tabulka 3: Financování sociálních služeb v roce 2017 a 2018 ze strany obcí

Název služby	Poskytovatel	Druh služby	Služby r. 2017	Služby r. 2018
Hospic na Svatém Kopečku	Hospic na Svatém Kopečku	Odlehčovací služby (§ 44)	117 500	121 000
Nejste sami - odlehčovací služba	Nejste sami – mobilní hospic, z.ú.	Odlehčovací služby (§ 44)	11 000	41 000
Odlehčovací služby (§ 44) celkem			128 500	162 000
Domov pro seniory	Sociální služby města Přerova, p.o.	Domovy pro seniory (§ 49)	4 000	6 000
Domov pro seniory	Centrum Dominika Kokory, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	24 200	24 200
Domov pro seniory Červenka, příspěvková organizace	Domov pro seniory Červenka, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	8 000	10 000
Domovy pro seniory	Domov Hrubá Voda, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	17 000	20 000
Domov pro seniory Tovačov	Domov pro seniory Tovačov, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	30 500	26 000
Domov pro seniory	Domov pro seniory Jesenec, příspěvková organizace	Domovy pro seniory (§ 49)	5 000	5 000
Domovy pro seniory	Senior domy Pohoda Český Těšín a.s.	Domovy pro seniory (§ 49)	1 000	1 000
Domovy pro seniory	Dům seniorů František Náměšť na Hané, p.o.	Domovy pro seniory (§ 49)	5 800	0
Domovy pro seniory (§ 49) celkem			95 500	92 200
Charitní pečovatelská služba	Charita Šternberk	Pečovatelská služba (§ 40)	65 000	58 000

Charitní pečovatelská služba	Charita Olomouc	Pečovatelská služba (§ 40)	253 067	278 947
Pečovatelská služba	Sociální služby pro seniory Olomouc, příspěvková organizace	Pečovatelská služba (§ 40)	102 000	100 000
Pečovatelská služba	POMADOL s.r.o.	Pečovatelská služba (§ 40)	3 000	0
Pečovatelská služba (§ 40) celkem			423 067	436 947
Linka bezpečí	Linka bezpečí, z.s.	Telefonická krizová pomoc (§ 55)	3 000	6 000
Telefonická krizová pomoc (§ 55) celkem			3 000	6 000
Klíč - centrum sociálních služeb, chráněné bydlení Domov	Klíč - centrum sociálních služeb, příspěvková organizace	Chráněné bydlení (§ 51)	23 000	23 000
Chráněné bydlení (§ 51) celkem			23 000	23 000
Domov se zvláštním režimem	Domov se zvláštním režimem Bílsko, o.p.s.	Domovy se zvláštním režimem (§ 50)	1 000	0
Domovy se zvláštním režimem (§ 50) celkem			1 000	0
Denní stacionář DC 90	DC 90 o.p.s.	Denní stacionáře (§ 46)	28 000	28 000
JITRO Olomouc, o.p.s.	JITRO Olomouc, o.p.s.	Denní stacionáře (§ 46)	27 000	22 000
Denní stacionáře (§ 46) celkem			55 000	50 000
Raná péče	Středisko rané péče SPRP Olomouc	Raná péče (§ 54)	15 000	25 000
Raná péče	Jdeme Autistům Naproti z.s.	Raná péče (§ 54)	10 000	0
Raná péče (§ 54) celkem			25 000	25 000
Celkem			754 067	795 147

Tabulka níže pak uvádí seznam poskytovatelů sociálních služeb, kteří byli v letech 2012, 2013, 2014, 2015, 2017 a 2018 finančně podpořeni ze strany obcí.

Tabulka 4: Podpora poskytovatelů sociálních služeb v letech 2012-2015, 2017, 2018

Poskytovatel	2012	2013	2014	2015	2017	2018
Charita Olomouc	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Sociální služby pro seniory Olomouc, p.o.	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Hospic na Svatém Kopečku	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Charita Šternberk	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Domov Hrubá Voda, p.o.	X	X	ANO	ANO	ANO	ANO

DC 90 o.p.s.	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Jitro Olomouc, o.p.s.	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Klíč - centrum sociálních služeb Olomouc, p.o.	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Centrum Dominika Kokory, p.o.	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Domov pro seniory Radkova Lhota	X	X	ANO	ANO	X	X
Středisko rané péče SPRP Olomouc	X	X	ANO	ANO	ANO	ANO
Domov pro seniory Červenka, p.o.	X	X	ANO	ANO	ANO	ANO
Domov se zvláštním režimem Bílsko, o.p.s.	X	X	ANO	ANO	ANO	X
Fond pro opuštěné a handicapované děti a mládež	X	X	ANO	ANO	X	X
Linka bezpečí, z.s.	X	X	ANO	X	ANO	ANO
Domov pro seniory Kostelec na Hané, p.o.	ANO	X	X	X	X	X
Domov pro seniory Tovačov, p.o.	X	X	X	ANO	ANO	ANO
Fond ohrožených dětí	ANO	ANO	X	X	X	X
Sociální služby města Přerova, p.o.	X	X	X	X	ANO	ANO
Nejste sami – mobilní hospic, z.ú.	X	X	X	X	ANO	ANO
POMADOL s.r.o.	X	X	X	X	ANO	X
Jdeme Autistům Naproti, z.s.	X	X	X	X	ANO	X
Domov pro seniory Jesenec, p.o.	X	X	X	X	ANO	ANO
Domov pro seniory Pohoda Český Těšín a.s.	X	X	X	X	ANO	ANO
Dům seniorů František Náměšť na Hané, p.o.	X	X	X	X	ANO	X

Stejně tak se můžeme podívat na vývoj výše dotací v čase u jednotlivých uvedených poskytovatelů sociálních služeb, jak ukazuje následující tabulka. Z tabulky vyplývá, že od roku 2017 obce ročně vynakládají na sociální služby mnohem více finančních prostředků. Jak bylo v dotaznících několikrát zmíněno, obce se potýkají se stárnutím obyvatelstva, konkrétně poukazovaly na vysoký průměrný věk obyvatel, který neustále narůstá. Obce se v dotazníkovém šetření shodly na potřebě budovat domovy pro seniory či jiná zařízení pro seniory, ale také na rozvoji sociálních služeb pro seniory prostřednictvím externích poskytovatelů sociálních služeb. Níže uvedená tabulka dokládá narůstající výdaje obcí právě na pečovatelskou službu, odlehčovací služby a domovy pro seniory.

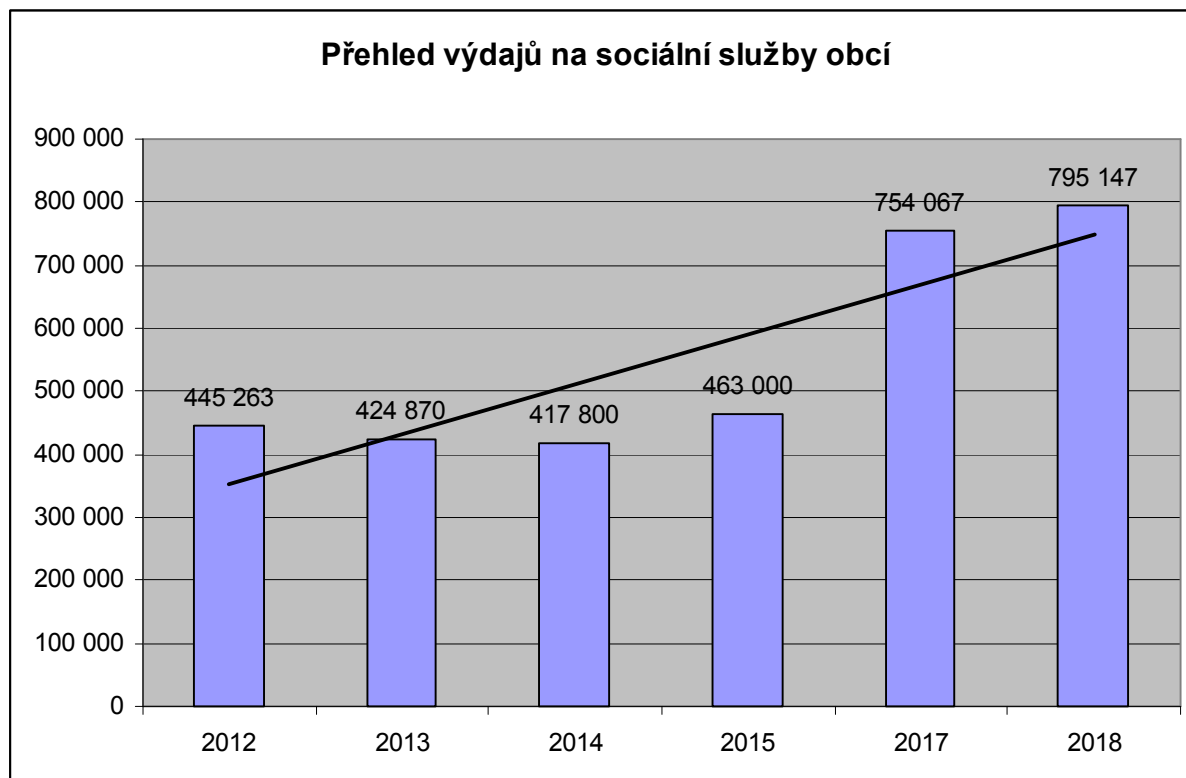
Tabulka 5: Vývoj výše dotací na sociální služby ze strany obcí

Poskytovatel	2012	2013	2014	2015	2017	2018
Charita Olomouc	149 980	152 870	145 800	190 000	253 067	278 947
Sociální služby pro seniory Olomouc, p.o.	120 563	145 000	78 000	78 000	102 000	100 000
Hospic na Svatém Kopečku	70 500	41 000	77 000	64 000	117 500	121 000
Charita Šternberk	37 000	38 000	41 000	36 000	65 000	58 000
Domov Hrubá Voda, p.o.	0	0	17 000	17 000	17 000	20 000
DC 90 o.p.s.	17 000	15 000	15 000	8 000	28 000	28 000
Jitro Olomouc, o.p.s.	12 000	10 000	10 000	5 000	27 000	22 000
Klíč - centrum sociálních služeb Olomouc, p.o.	16 000	6 000	10 000	10 000	23 000	23 000
Centrum Dominika Kokory, p.o.	14 400	14 000	5 000	5 000	24 200	24 200
Domov pro seniory Radkova Lhota	0	0	5 000	5 000	0	

Středisko rané péče SPRP Olomouc	0	0	5 000	15 000	15 000	25 000
Domov důchodců Červenka, p.o.	0	0	2 000	4 000	8 000	10 000
Domov se zvláštním režimem Bilsko, o.p.s.	0	0	5 000	0	1 000	0
Fond pro opuštěné a handicapované děti a mládež	0	0	1 000	1 000	0	0
Linka bezpečí, z.s.	0	0	1 000	0	3 000	6 000
Domov pro seniory Kostelec na Hané, p.o.	5 000	0	0	0	0	0
Domov pro seniory Tovačov, p.o.	0	0	0	25 000	30 500	26 000
Fond ohrožených dětí	3 000	3 000	0	0	0	0
Sociální služby města Přerova, p.o.	0	0	0	0	4 000	6 000
Nejste sami – mobilní hospic, z.ú.	0	0	0	0	11 000	41 000
POMADOL s.r.o.	0	0	0	0	3 000	0
Jdeme Autistům Naproti, z.s.	0	0	0	0	10 000	0
Domov pro seniory Jesenec, p.o.	0	0	0	0	5 000	5 000
Domov pro seniory Pohoda Český Těšín a.s.	0	0	0	0	1 000	1 000
Dům seniorů František Náměšť na Hané, p.o.	0	0	0	0	5 800	0
Celkem	445 443	424 870	417 800	463 000	754 067	795 147

Z grafu níže vyplývá vzrůstající finanční spolupodílení se obcí na sociálních službách v jednotlivých letech.

Graf 3: Přehled výdajů na sociální služby obcí

Rovněž můžeme porovnat výši financování sociálních služeb jednotlivými obcemi v letech 2012, 2013, 2014, 2015, 2017 a 2018. Barevná pole jsou na místech, kde se údaje nepodařilo

získat (kromě obce Kozlov, viz poznámka pod čarou 1). Obecně se nabízí úvaha, že menší obce přispívají na sociální služby méně než obce větší, a to kvůli omezeným finančním prostředkům v obecních rozpočtech. Při přepočtu příspěvku na sociální služby podle počtu obyvatel se však ukazuje, že některé menší obce jako Bukovany, Mrsklešy a Hlušovice vynakládají na sociální služby více finančních prostředků než větší obce s počtem obyvatel přes 2 000.

Tabulka 6: Výdaje obcí na sociální služby v letech 2012-2015, 2017 a 2018

Obec	2012	2013	2014	2015	2017	2018	Počet obyvatel
BĚLKOVICE - LAŠŤANY	14 000	6 000	6 000	4 000	20 000	45 000	2 295
BLATEC	0	0	0	0	6 000	10 000	647
BOHUŇOVICE	12 000	14 000	23 000	7 000	5 000	5 000	2 507
BUKOVANY	2 000	2 000	0	0	20 000	20 000	678
BYSTROČICE	5 000	5 000	4 000	4 000	5 000	3 000	818
BYSTROVANY	5 000	5 000	5 000	6 000	0	0	1 039
DASKABÁT	0	0	3 000	3 000	8 000	5 000	598
DOLANY	10 000	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000	2 732
DOLOPLAZY	25 000	5 000	0	0	0	0	1 337
DRAHANOVICE	9 000	9 000	9 000	12 000	0	0	1 687
DUB NAD MORAVOU	0	0	48 800	60 000	65 000	77 380	1 618
GRYGOV	0	0	110 000 ¹	150 000 ²	18 500	0	1 513
HLUBOČKY			17 000	17 000	54 000	57 000	4 245
HLUŠOVICE	10 000	10 000	10 000	10 000	35 000	35 000	881
HNĚVOTÍN	10 000	24 000			10 000	10 000	1 823
HORKA NAD MORAVOU	40 000	40 000	30 000	30 000	15 000	15 000	2 472
CHARVÁTY	0	0	0	0	1 500	2 000	880
KOZLOV ³					0	0	233
KOŽUŠANY - TAŽALY	2 000	2 000	6 000	6 000	0	18 000	876
KRČMAŇ	0	0 ² 000	2 000	2 000	0	0	466
KŘELOV - BŘUCHOTÍN	42 000	42 000			46 000	47 000	1 711
LIBAVÁ			0	0	5 000	5 000	579
LIBOŠ	4 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0	635
LOUČANY			10 000	10 000	0	0	656
LUBĚNICE	0	2 000	0	0	0	4 000	462
LUTÍN	51 963	42 000	30 000	30 000	59 200	74 200	3 209
MAJETÍN	6 000	6 000	5 000	5 000	11 000	18 000	1 165
MRSKLESY	0	0	22 000	22 000	25 000	30 000	690
NÁMĚŠŤ NA HANÉ	25 500	25 500	13 000	0	31 800	22 000	2 037
PŘÁSLAVICE	23 480	20 000	10 000	25 000	0	0	1 426
PŘÍKAZY			0	0	20 000	20 000	1 297

¹ Rozvoj obědů a jiná sociální podpora (blíže nespecifikováno).

² Rozvoj obědů a jiná sociální podpora (blíže nespecifikováno).

³ Samostatná obec vznikla ke dni 1. ledna 2016 na základě zákona č. 15/2015 Sb. (zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů), vyjmutím území z Vojenského výcvikového prostoru Libavá.

SAMOTIŠKY	10 000	10 000			27 000	20 000	1 367
SKRBEŇ	0	0	0	0	20 000	20 000	1 160
SLATINICE			2 000	5 000	0	0	1 589
ŠTĚPÁNOV	33 000	31 000	33 000	33 000	15 000	5 000	3 495
SUCHONICE	2 000	2 000	3 000	13 000	0	0	180
SVĚSEDLICE	0	0	0	0	0	0	202
TĚŠETICE	27 000	20 000	31 000	40 000	25 500	31 000	1 273
TOVĚŘ	5 000	7 000	5 000	4 000	4 000	4 000	603
TRŠICE			20 000	20 000	25 000	24 000	1 652
ÚSTÍN	500	0	0	0	0	0	436
VELKÁ BYSTRICE	12 000	15 000	30 000	30 000	65 000	70 000	3 295
VELKÝ TÝNEC	39 000	47 370	5 360 ⁴	0	0	0	2 887
VELKÝ ÚJEZD			63 000	65 000	0	0	1 346
VĚROVANY	20 000	20 000	20 000	45 000	73 567	83 567	1 383
Celkem	445 443	428 870	596 160	678 000	754 067	795 147	64 080

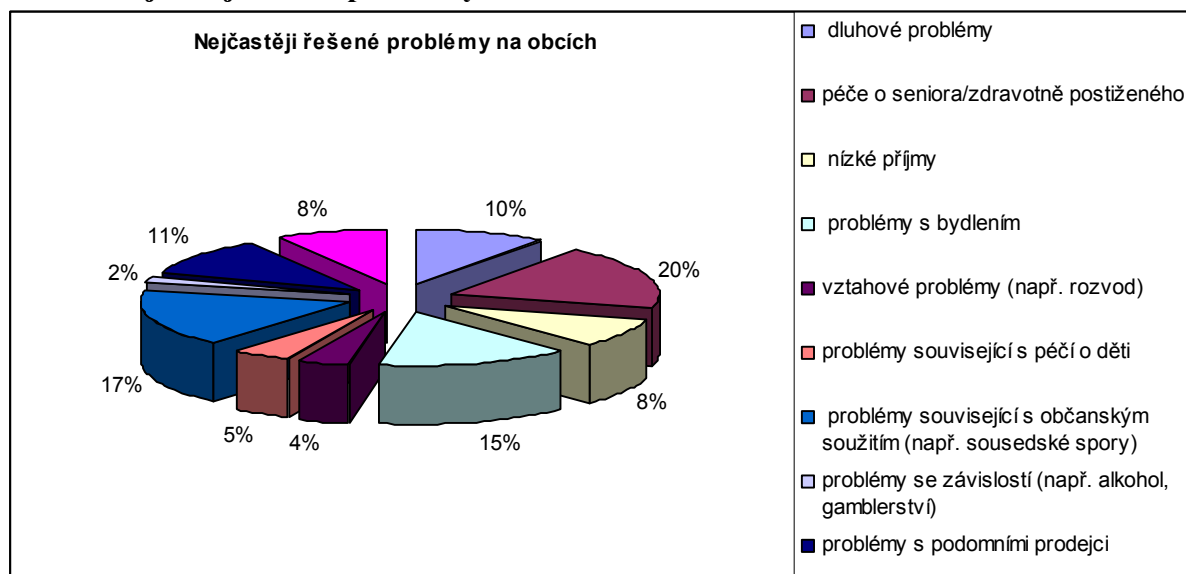
Řešení sociálních problémů na obcích

Další otázka dotazníku zjišťovala, zda obec zaměstnává sociálního pracovníka, který by občanům pomáhal s řešením jejich sociálních problémů. Na tuto otázku kladně odpověděly pouze tři obce (Horka nad Moravou, Hlubočky a Samotičky), zbývajících 42 obcí sociálního pracovníka nemá.

Celkem 28 obcí (62 %) pak uvedlo, že se na ně obrací občané obce s žádostí o pomoc při řešení svých sociálních problémů. Zbývajících 17 obcí (38 %) tuto zkušenost nemá. Pokud se občané na obce obracují s prosbou o pomoc, nejčastěji je to v případě péče o seniora či zdravotně postiženého občana (20 obcí), ale také v případě problémů souvisejících s občanským soužitím (18 obcí), bydlením (16 obcí), s podomními prodejci (12 obcí) či s dluhovými problémy (11 obcí). Pouze dvě obce pomáhají s řešením problémů se závislostí (alkohol/gamblerství).

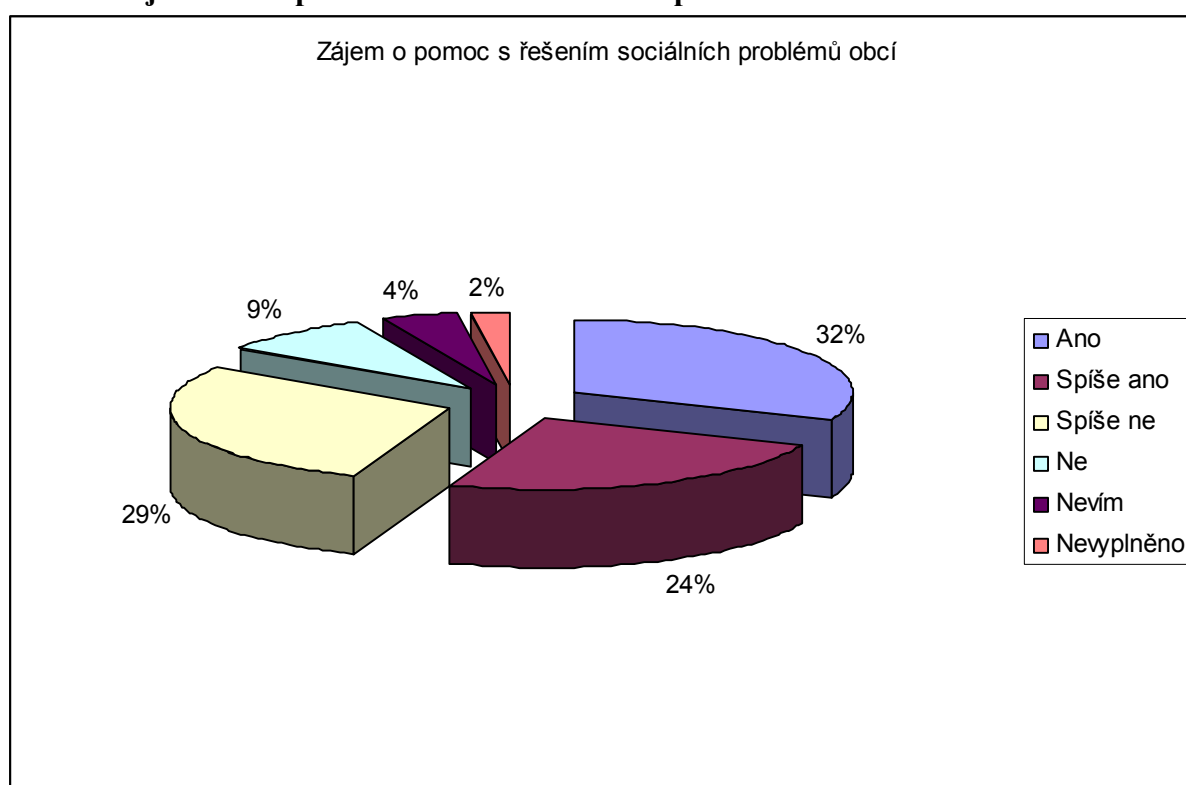
⁴ Rozvoz obědů.

Graf 4: Nejčastěji řešené problémy na obcích

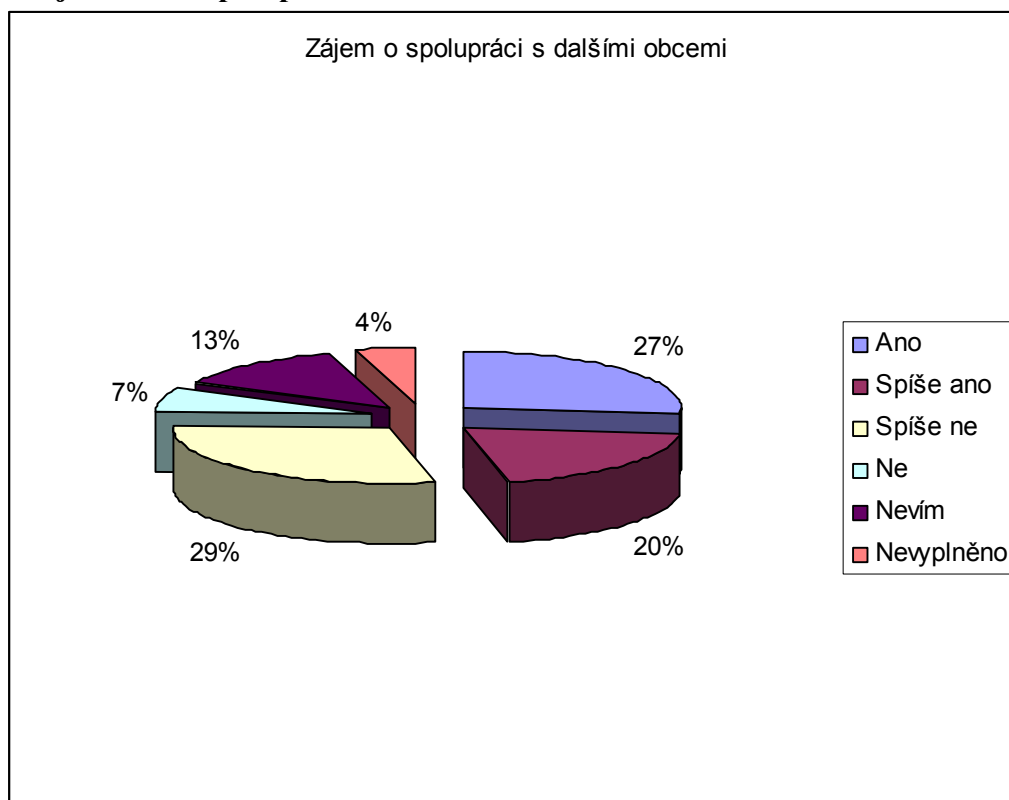
Na otázku, zda by obce uvítaly pomoc s řešením sociálních problémů, viz výše, celkem 14 obcí odpovědělo „ano“, „spíše ano“ 11 obcí, „spíše ne“ 13 obcí, „ne“ 4 obce, „nevím“ 2 obce a jedna obec na otázku neodpověděla.

Graf 5: Zájem obcí o pomoc s řešením sociálních problémů na obcích

Podobně pak obce odpovídaly na otázku, zda mají zájem o společné řešení sociální oblasti s dalšími obcemi ve správním obvodu OÚ ORP Olomouc. Zde „ano“ odpovědělo 12 obcí, 13 obcí odpovědělo „spíše ano“, pro „spíše ne“ se vyjádřilo 13 obcí, 3 obce uvedly „ne“, možnost „nevím“ označilo 6 obcí a 2 obce dotaz nezodpověděly.

Graf 6: Zájem obcí o spolupráci s dalšími obcemi v sociální oblasti

Mnohé obce rozšířily své odpovědi na tuto otázku o konkrétní druh vzájemné spolupráce či pomoci. Nejčastěji zmiňované druhy pomoci:

- poradenství (sociální poradenství, dluhové poradenství, on-line poradenství),
- pomoc se zajištěním péče o seniory, včetně pomoci s umístěním občanů obce do domovů pro seniory apod., pomoc se zajištěním péče o seniory a občany se zdravotním postižením (např. pečovatelská služba, odlehčovací služba, centra denních služeb apod.)
- pomoc s řešením bytové problematiky, pomoc s řešením problémů s nepřizpůsobivými občany
- pomoc se zajištěním terénních sociálních služeb
- pomoc s řešením problematiky školní mládeže
- s pomocí pro sociálně potřebné, např. informovanost o možnostech, kam se obrátit ohledně sociální pomoci, kde vyřídit jaké sociální dávky atd.
- pomoc a poradenství při hledání poskytovatele sociálních služeb pro aktuálně potřebné osoby.

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že by obce uvítaly především nějakou „metodiku“ pro řešení sociálních problémů občanů, což bylo i několikrát zmíněno v odpovědích. Aby měly obce kontakty na poskytovatele sociálních služeb, aby měly přehled, kde vyřídit jaké sociální dávky, jak postupovat při řešení jednotlivých problémů občanů (např. záškoláctví, gambling, problémy související s občanských soužitím atd.).

Zájem obcí o proces komunitního plánování sociálních služeb

Poslední otázka dotazníku zjišťovala, zda se obce chtějí zapojit do procesu komunitního plánování sociálních služeb (dále také jen KPSS) spolu s městem Olomouc. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že by možnost zapojení se do procesu KPSS využilo 26 obcí (58 %), 15 obcí (33 %) tuto nabídku nechce využít a 4 obce (9 %) otázku nezodpověděly. Pokud se podíváme na výsledky dotazníkového šetření z roku 2015, tak tenkrát o zapojení se do procesu KPSS projevilo zájem 33 obcí (75 %), 9 obcí (20 %) zájem nemělo a 2 obce (5 %) dotazník nevyplnilo. Nižší zájem obcí může být způsoben malou informovaností obcí o procesu a přínosech komunitního plánování sociálních služeb pro obce a z toho vyplývající nedůvěra v tento systém. Tabulka níže ukazuje, které obce projevily zájem o zapojení se do KPSS v roce 2015 a které v roce 2019.

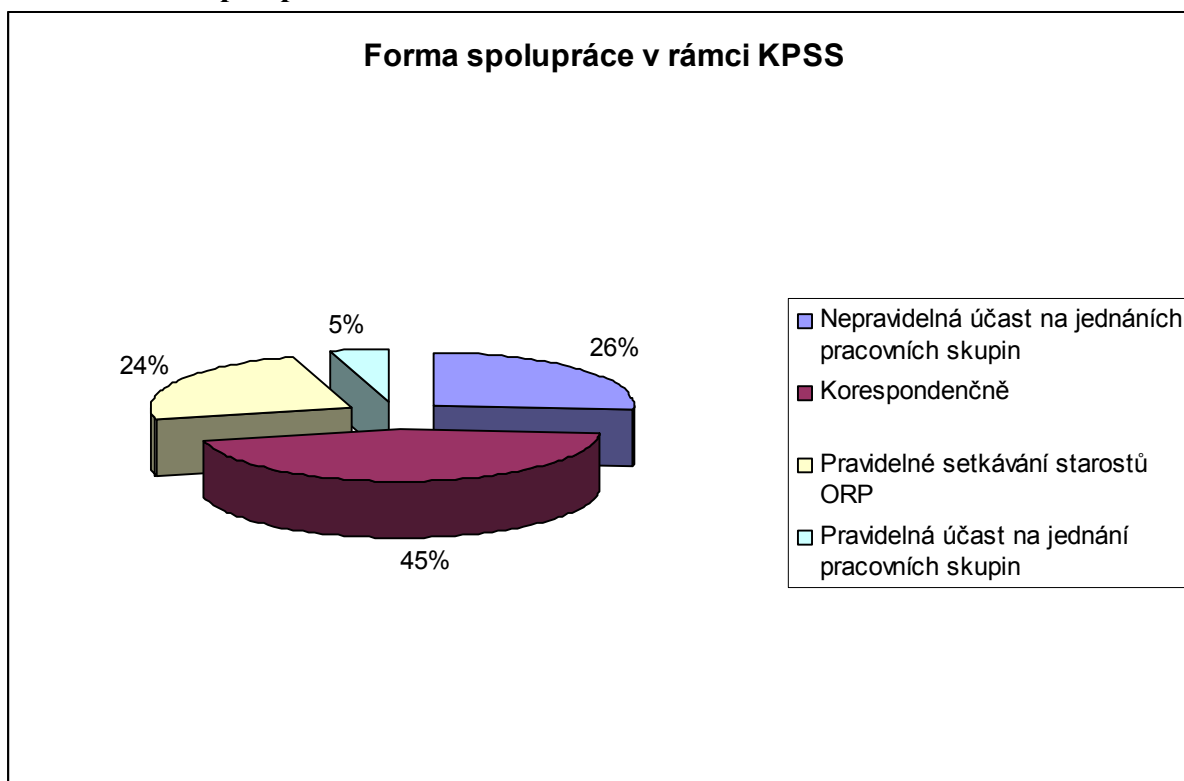
Tabulka 7: Zájem obcí o zapojení se do procesu KPSS v roce 2015 a v roce 2019

OBEC	2015	2019
BĚLKOVICE - LAŠŤANY	Ano	Ano
BLATEC	Ano	Ano
BOHUŇOVICE	Ne	Ne
BUKOVANY	Ne	-
BYSTROČICE	Ano	-
BYSTROVANY	Ne	Ne
DASKABÁT	Ano	Ne
DOLANY	Ano	Ne
DOLOPLAZY	Ne	Ne
DRAHANOVICE	Ano	Ano
DUB NAD MORAVOU	Ano	Ano
GRYGOV	Ano	Ano
HLUBOČKY	Ano	Ano
HLUŠOVICE	Ano	Ne
HNĚVOTÍN	-	Ne
HORKA NAD MORAVOU	Ne	Ne
CHARVÁTY	Ne	Ano
KOZLOV	-	Ano
KOŽUŠANY - TAŽALY	Ano	Ano
KRČMAŇ	Ano	-
KŘELOV - BŘUCHOTÍN	Ne	Ne
LIBAVÁ	Ne	Ano
LIBOŠ	Ano	Ano
LOUČANY	Ano	Ne
LUBĚNICE	Ano	Ano
LUTÍN	Ano	Ano
MAJETÍN	Ano	Ano
MRSKLESY	Ano	Ano
NÁMĚŠŤ NA HANÉ	Ano	Ano
PŘÁSLAVICE	Ano	Ne
PŘÍKAZY	Ano	Ano

SAMOTIŠKY	-	Ne
SKRBEŇ	Ano	Ano
SLATINICE	Ano	Ne
SUCHONICE	Ano	Ano
SVĚSEDLICE	Ne	Ne
ŠTĚPÁNOV	Ano	Ano
TĚŠETICE	Ano	-
TOVĚŘ	Ano	Ano
TRŠICE	Ano	Ano
ÚSTÍN	Ano	Ano
VELKÁ BYSTRICE	Ano	Ano
VELKÝ TÝNEC	Ano	Ne
VELKÝ ÚJEZD	Ano	Ano
VĚROVANY	Ano	Ano

Obce, které projevily zájem o zapojení se do procesu komunitního plánování, jako nejčastější formu spolupráce a informování uváděly možnost komunikovat korespondenčně (19 obcí), dále pak uváděly nepravidelnou účast na jednání pracovních skupin (11 obcí), dalších 10 obcí by rádo využilo pravidelného setkání starostů ORP a 2 obce by využily pravidelné účasti na jednání pracovních skupin KPSS. V roce 2015 pak obce měly nejčastěji zájem o nepravidelnou účast na jednání pracovních skupin a následované korespondenční formou spolupráce.

Graf 7: Forma spolupráce v rámci KPSS

Závěr

Dotazníkové šetření, které mělo za cíl zjistit potřebnost sociálních služeb na obcích v rámci správního obvodu ORP Olomouc, bylo realizováno v měsíci březnu 2019 odborem sociálních věcí Magistrátu města Olomouce. Jelikož podobné šetření proběhlo i v minulých letech, měli jsme podklady pro srovnání jednotlivých údajů a můžeme tak sledovat i vývoj např. ve financování sociálních služeb obcemi.

Dotazníkem bylo osloveno všech 45 obcí ve správním obvodu ORP Olomouc. Vyplněné dotazníky se vrátily ze všech obcí.

Celkem v 6 obcích má pobočku či sídlo nějaké zařízení sociálních služeb. Jedná se o Domov Hrubá Voda, p.o., Dům seniorů FRANTIŠEK Náměšť na Hané, p.o., Dům pokojného stáří Sv. Anny Velká Bystřice, Charita Olomouc s pobočkou v Těšeticích, Tršicích, Velké Bystřici a Věrovanech.

Do 37 obcí (82 %) zajíždí externí poskytovatelé sociálních služeb, nejčastěji se jedná o pečovatelskou službu Charity Olomouc (uvedlo 25 obcí), dále pak pečovatelskou službu organizace POMADOL s.r.o. a Charity Šternberk. Tento výčet se shoduje s výčtem služeb z dotazníkového šetření provedeného v roce 2015.

Na otázku, zda je poskytování sociálních služeb v obci potřebné, celkem 22 obcí (49 %) odpovědělo, že ano, spíše ano uvedlo 14 (31% obcí). Pokud obce uvedly, že by potřebovaly ještě další služby, jednalo se nejčastěji o pečovatelskou službu pro seniory, domácí zdravotní a hospicovou péči, sociální poradenství pro všechny cílové skupiny, dluhové poradenství, možnost umístit seniora a občana se zdravotním postižením do vhodného pobytového zařízení.

Co se týká rozvojových plánů v oblasti sociálních služeb, tak tři obce uvedly projekty na komunitní centrum/polyfunkční budovu, kde by mimo jiné mohly být poskytnuty prostory některé z organizací zajišťující sociální služby. Některé obce uváděly i záměr vybudovat sociální byty.

Velkou kapitolu tvoří financování sociálních služeb. Kromě dotací na sociální služby některé obce nabízejí např. prostory zdarma či zvýhodněný pronájem pro sociální službu v obci. Některé kromě rozvozu obědů poskytují i finanční příspěvek seniorům na odebraný oběd, nebo finanční příspěvky na své občany se zdravotním postižením.

Pokud se obce na podpoře sociálních služeb podílí finančně, tak z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že nejčastěji byl podpořen Hospic na Svatém Kopečku, Charita Olomouc a Charita Šternberk.

Pokud se podíváme na financování podle druhu sociálních služeb, tak nejvíce finančních prostředků putovalo na zajištění pečovatelské služby, hospicové péče (odlehčovací služby) a domovů pro seniory.

Díky sesbíraným údajům stejného typu z minulých let můžeme sledovat vývoj výše dotace obcí na sociální služby v čase. Z podkladů vyplývá, že od roku 2015 obce ročně v celkovém

úhrnu vynakládají na sociální služby více finančních prostředků než roky předchozí, výdaje obcí na sociální služby mají tedy v čase stoupající tendenci.

Pouze ve třech obcích působí sociální pracovník, který občanům pomáhá řešit jejich sociální problémy. Celkem 28 obcí (62 %) uvedlo, že se na něco obrací občané obce s žádostí o pomoc při řešení svých sociálních problémů. Nejčastěji je to prosba o pomoc v případě péče o seniora či zdravotně postiženého občana, ale také v případě problémů souvisejících s občanským soužitím, bydlením, s podomními prodejci či s dluhovými problémy.

Stejně jako v roce 2015 byla zjišťována ochota obcí zapojit se do procesu KPSS. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že by možnost zapojení se do procesu KPSS využilo 26 obcí (58 %), 15 obcí (33 %) tuto nabídku nechce využít a 4 obce (9 %) otázku nezodpověděly.

Výsledky dotazníkového šetření jsou jedním z podkladů pro tvorbu 5. komunitního plánu sociálních služeb Olomoucka na období let 2020-2022. Již nyní se nabízí některá opatření, jako např. zefektivnění komunikace odboru sociálních věcí Magistrátu města Olomouce v oblasti komunitního plánování sociálních služeb směrem k obcím ve správním obvodu OÚ ORP Olomouc, v nějaké formě aktualizovat katalog poskytovatelů sociálních a souvisejících služeb, vytvořit letáček s přehledem návrhu řešení jednotlivých situací (kam se obrátit, kde vyřídit jaké dávky apod.), který by mohly obce využít. Jako potřebné se rovněž jeví zajištění dostatečné kapacity zejména pečovatelské služby a vzájemná koordinace jednotlivých pečovatelských služeb, které na obce zajišťují.

Na závěr bychom chtěli poděkovat starostkám, starostům a dalším pracovníkům obecních úřadů, kteří se na vyplnění dotazníku podíleli, díky nimž jsme mohli získat tyto cenné údaje.